

VOS ESTIS LUX MUNDI

АПОСТОЛЬСЬКИЙ ЛИСТ
У ФОРМІ «MOTU PROPRIO»¹

СВЯТИШОГО ОТЦЯ
ФРАНЦИСКА

«ВИ – СВІТЛО СВІТУ»

¹ переклав о. О. Кривобочок ПІ. Неофіційний переклад для особистого вжитку.

«Ви - світло світу. Не може схватись місто, що лежить на верху гори» (Мт. 5, 14). Наш Господь Ісус Христос кличе всіх вірних бути яскравим прикладом чеснот, цілісності й святості. Бо ми всі покликані насправді свідчити про віру в Христа в своєму житті і, особливо, в своїх стосунках із ближніми.

Сексуальні злочини ображають Нашого Господа, спричиняють фізичні, психічні й духовні рани жертвам і нищать спільноту вірних. Для того, щоб такі випадки, у всіх своїх проявах, більше не траплялися, необхідне постійне й глибоке навернення серця, яке супроводжується конкретними й дієвими вчинками, з залученням усієї Церкви, і у такий спосіб, щоб особиста святість і моральна активність сприяли повній вірогідності євангельської проповіді й результативності місії Церкви. Це можливе лише завдяки благодаті Святого Духа, влитій в серця, бо завжди потрібно пам'ятати слова Ісуса: *«Без мене ж ви нічого чинити не можете» (Йо. 15, 5).* І хоча вже зроблено багато, але мусимо й далі вивчати гіркі уроки минулого, аби дивитися в майбутнє з надією.

Ця відповідальність лежить, передовсім, на наступниках Апостолів, вибраних Богом до пастирської опіки над своїм Людом, і вимагає від них зусиль, щоб йти слідами Божественного Вчителя. Бо вони, з огляду на своє служіння, *«правлять довіреними їм партикулярними Церквами як намісники та посланці Христа: порадою, переконанням, прикладом, а також авторитетом і священною владою, яку мають використовувати лише задля укріплення свого стада у правді й святості, пам'ятаючи, що більший нехай буде як найменший, а наставник – як слуга»* (II Ватиканський Собор, Конституція *Lumen Gentium*, 27). Те, що належить до безпосередніх обов'язків наступників Апостолів, стосується також усіх тих, які в різний спосіб служать Церкві, шлюбуючи євангельські ради або які покликані служити християнському людові. І тому буде добре, якщо на універсальному рівні вони приймуть процедури, мета яких – запобігати й боротися зі злочинами, які є зрадою довіри вірних.

Хочу, щоб ці зусилля реалізовувалися у повністю еклезіяльний спосіб, і щоб були вираженням сопричастя, яке

нас об'єднує, – у взаємному слуханні й відкритості на внесок усіх, які дуже зацікавлені цим процесом навернення.

І тому постановляю:

РОЗДІЛ І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Art. 1 – Сфера застосування

§1. Ці положення застосовуються до духовних осіб, членів Інститутів Богопосвяченого життя і Товариств Апостольського життя у випадках:

а) злочинів проти шостої заповіді Декалогу, які полягають у:

і. змушуванні когось – силою, погрозами, зловживанням владою – до сексуальних актів;

ii. сексуальних актах з неповнолітніми або неповносправними особами;

iii. створенні, показуванні, зберіганні, розповсюдженні, також телематично, дитячої порнографії, найманні або спонуканні неповнолітніх і неповносправних осіб до участі в порнографічних показах;

б) вчинків, здійснених суб'єктами, переліченими в **Art. 6**, які полягають в діях або занедбаннях, які перешкоджають цивільним або канонічним розслідуванням – адміністративним чи кримінальним – або уникають їх, проти священика або ченця в зв'язку зі злочинами, про які йдеться в пункті а) цього параграфу.

§2. Для кращого розуміння поданих норм:

а) «неповнолітня особа»: особа у віці до вісімнадцяти років або яка, згідно з правом, прирівнюється до такої;

b) «неповносправна особа»: будь-яка хвора особа, особи з фізичними й психічними вадами, особи, позбавлені особистої свободи, що, фактично, обмежує, навіть час від часу, їхню здатність розуміти або хотіти, або в інший спосіб протидіяти агресії;

c) «дитяча порнографія»: будь-який показ неповнолітньої особи, незалежно від засобів показу, залученої до виразних сексуальних дій – реальних або симульованих, і будь-який показ статевих органів неповнолітньої особи для переважно сексуальних цілей.

Art. 2 – Прийняття заяв і захист даних

§1. Беручи до уваги вказівки, які вже прийняли відповідні Конференції Єпископів, Синоди Єпископів Церков, якими керують Патріархи і Верховні Архієпископи, Ради Ієрархів Митрополичих Церков *sui iuris*, дієцезії та єпархії, індивідуально або спільно, повинні встановити упродовж одного року з моменту введення в дію цих норм одну (або більше) стабільну процедуру, легкодоступну для кожного, щоб подати заяву, і також за посередництвом відповідного церковного бюро. Дієцезії та єпархії повинні повідомити Папського представника про встановлення процедур, про які йдеться в цьому параграфі.

§2. Дані, про які йдеться в цьому параграфі, захищають і зберігають так, щоб гарантувати їм безпеку, тяглість і конфіденційність – згідно з канонами 471, 2° ККП і 244 §2, 2° ККСЦ.

§3. За винятком норми 3 §3, ординарій, який отримав інформацію, відразу передасть її ординарію місця, в якому це трапилося, і ординарію, під юрисдикцією якого перебуває особа, яка це вчинила, і вони діятимуть згідно з нормами, передбаченими в таких випадках.

§4. Для більшої ясності: єпархія тотожна дієцезії, а ієрарх тотожний ординарію.

Art. 3 – Повідомлення

§1. За винятком випадків, передбачених канонами 1548 §2 ККП і 1229 §2 ККСЦ, кожного разу, коли священнослужитель, член Інституту Богопосвяченого життя чи Товариства Апостольського життя отримає інформацію чи матиме обґрунтовані підстави вважати, що були вчинки, описані в **Art. 1**, зобов'язаний відразу повідомити ординарія місця, де це сталося, або іншого ординарія – про що йдеться в канонах 134 ККП і 984 ККСЦ, не порушуючи §3 **Art. 3**.

§2. Кожна особа може повідомити про випадки, згадані в **Art. 1**, згідно з процедурою **Art. 2** або у якийсь інший відповідний спосіб.

§3. Якщо інформація стосується осіб, зазначених у **Art. 6**, то вона передається органам влади, окресленим **Art. 8** і **9**. У всякому разі, інформацію завжди можна передати Апостольській Столиці безпосередньо або через Папського Представника.

§4. Інформація повинна бути детальною – наскільки це можливо: час і місце злочину, особи, залучені до цього або які про це знали, будь-які обставини, які можуть допомогти докладно оцінити дані факти.

§5. Інформацію також можна отримати *ex officio*.

Art. 4 – Захист особи, яка повідомляє

§1. Передача такої інформації у відповідності з **Art. 3** не буде порушенням службової таємниці.

§2. За винятком норм, передбачених канонами 1390 ККП і канонами 1452, 1454 ККСЦ, перешкодження, репресії чи дискримінації під час передання такої інформації заборонені й можуть розглядатися як дії, про які йшлося в **Art. 1 §1, b)**.

§3. Особу, яка подає таку інформацію, заборонено змушувати до мовчання щодо змісту інформації.

Art. 5 – Турбота про особи

§1. Церковна влада зобов'язана ставитися до тих, які вважають себе жертвами, і до їхніх родин з гідністю й пошаною, і запропонувати їм, зокрема:

a) прийом, можливість висловитися й подальшу підтримку, також і за посередництвом відповідних служб;

b) духовну допомогу;

c) медичну, терапевтичну і психологічну допомогу – в залежності від конкретного випадку.

§2. Потрібно захищати добре ім'я і приватність заангажованих осіб, як і конфіденційність їхніх персональних даних.

РОЗДІЛ II

ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ЄПИСКОПІВ І ТИХ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ ЇХНІ ФУНКЦІЇ

Art. 6 – Суб'єкти застосування норм

Процедурні норми, про які йдеться у цій статті, стосуються вчинків, описаних в **Art. 1** і поповнених:

а) Кардиналами, Патріархами, Єпископами і Папськими Легатами;

б) духовними особами, які керують або керували локальною Церквою або такою, яка прирівнюється до локальної, – латинського і східного обрядів, включно з персональними Ординаріями, за вчинки, поповнені *durante munere*²;

с) духовними особами, які керують або керували персональними Прелатурами, за вчинки, поповнені *durante munere*;

д) особами, які є або були найвищими Настоятелями Інститутів Богопосвяченого життя або Товариств Апостольського життя папського права, а також монастирів *sui iuris*, за вчинки, поповнені *durante munere*.

Art. 7 – Компетентна Дикастерія

§1. Під назвою «Компетентна Дикастерія» мається на увазі Конгрегацію Віровчення – стосовно злочинів, зарезервованих

² *durante munere* – за період виконання обов'язків.

для неї діючим правом, і також у всіх інших справах і в обсязі їхньої юрисдикції згідно з власним правом Римської Курії:

- Конгрегацію Східних Церков;

- Конгрегацію у справах єпископів;

- Конгрегацію євангелізації народів;

- Конгрегацію в справах духовенства;

- Конгрегацію у справах Інститутів Богопосвяченого життя і Товариств Апостольського життя.

§2. Для забезпечення найкращої координації компетентна Дикастерія повідомляє про отримані дані й про результати розслідування Державний Секретаріат та інші безпосередньо зацікавлені Дикастерії.

§3. Комунікація, про яку говориться у цій статті, між Митрополитом і Апостольською Столицею здійснюється через Папського Представника.

Art. 8 - Процедура дій у випадку повідомлення про єпископа Римо-католицької Церкви

§1. Влада, яка отримує повідомлення, переказує його Апостольській Столиці і Митрополитові церковної провінції постійного місця проживання особи, про яку йдеться у повідомленні.

§2. Якщо повідомлення стосується Митрополита або місце Митрополита вакантне, то воно пересилається до

Апостольської Столиці і до найстаршого за номінацією вікарного Єпископа, який, у даному випадку, виконуватиме функції Митрополита.

§3. Якщо повідомлення стосується Папського Легата, то воно пересилається безпосередньо до Державного Секретаріату.

Art. 9 - Процедура дій у випадку повідомлення про єпископа Східної Католицької Церкви

§1. Якщо повідомлення стосується Єпископа Церкви, яка має статус Патріархату, Верховного Архієпископства чи Митрополії *sui iuris*, то воно пересилається відповідно Патріархові, Верховному Архієпископу чи Митрополитові Церкви *sui iuris*.

§2. Якщо повідомлення стосується Митрополита Церкви, яка має статус Патріархату або Верховного Архієпископства, і який виконує свої функції на території цих Церков, то воно пересилається відповідно Патріархові або Верховному Архієпископу.

§3. У цих випадках Влада, яка отримує повідомлення, пересилає його також Апостольській Столиці.

§4. Якщо повідомлення стосується Єпископа або Митрополита, який виконує свої функції поза територією Церкви, яка має статус Патріархату, Верховного Архієпископства чи Митрополії *sui iuris*, то воно пересилається Апостольській Столиці.

§5. Якщо повідомлення стосується Патріарха, Верховного Архієпископа, Митрополита Церкви *sui iuris* чи Єпископа

інших Східних Церков *sui iuris*, то воно пересилається Апостольській Столиці.

§6. Наступні інструкції – для Митрополита: для церковної Влади, якій переслали інформацію згідно з цією статтею.

Art. 10 – Початкові процесуальні дії Митрополита

§1. Митрополит, за винятком очевидно безпідставних повідомлень, відразу просить компетентну Дикастерію дозволу розпочати розслідування. Якщо Митрополит визнає, що повідомлення безпідставне, то повідомить про це Папського Представника.

§2. Дикастерія діє невідкладно, і, в будь-якому випадку, упродовж тридцяти днів від отримання першого повідомлення від Папського Представника або прохання від Митрополита почати розслідування подає відповідні для даного випадку процесуальні інструкції.

Art. 11 – Доручення розслідування не Митрополитові, а інші особі

§1. Якщо компетентна Дикастерія вирішить доручити розслідування іншій особі, а не Митрополитові, то його про це повідомлять. Митрополит передасть усю інформацію та документи особі, призначеній Дикастерією.

§2. У згаданому в §1 випадку компетенції Митрополита передаються особі, яка вестиме розслідування.

Art. 12 – Процедура розслідування

§1. Митрополит, отримавши доручення від компетентної Дикастерії, згідно з відповідними інструкціями, сам або за посередництвом інших осіб:

a) збирає потрібну інформацію щодо фактів;

b) шукає інформацію і документи, необхідні для розслідування, в архівах Церкви;

c) співпрацює з Ординаріями або Ієрархами – якщо це необхідно;

d) шукає інформацію в осіб і в закладах, також цивільних, які можуть мати інформацію, корисну для розслідування.

§2. Якщо необхідно вислухати неповнолітню чи неповносправну особу, то Митрополит робить це згідно з процедурами, які беруть до уваги стан особи.

§3. Якщо виникнуть вмотивовані підстави вважати, що інформація або документи по розслідуванню можуть бути усунені або знищені, то Митрополит зробить усе можливе для їхнього збереження.

§4. Навіть якщо розслідуванням займаються інші особи, то Митрополит все одно несе відповідальність за напрямок і процес розслідування, і також за детальне виконання інструкцій, поданих в **Art. 10 §2**.

§5. Митрополитові допомагає нотаріус, довільно вибраний згідно з канонами 483 §2 ККП і 253 §2 ККСЦ.

§6. Митрополит повинен діяти неупереджено і бути поза конфліктом інтересів. Якщо він помітить, що відбувається конфлікт інтересів або що він не здатний діяти неупереджено, щоб забезпечити інтегральність розслідування, то повинен припинити розслідування і повідомити про ситуацію компетентну Дикастерію.

§7. Підозрювана особа користується правом презумпції невинуватості.

§8. Митрополит, якщо цього вимагає компетентна Дикастерія, інформує підозрювану особу про розслідування стосовно неї, вислуховує її пояснення про факти й запрошує її представити свої докази для захисту. У таких випадках підозрювана особа може користуватися послугами адвоката.

§9. Щомісяця Митрополит посилає компетентній Дикастерії звіт про хід розслідування.

Art. 13 – Участь фахівців

§1. Згідно з можливими рекомендаціями Конференції Єпископів, Синоду Єпископів або Ради Ієрархів щодо допомоги Митрополитові в розслідуванні, Єпископи даної Провінції, індивідуально або спільно, можуть усталити список фахівців, з якого Митрополит може вибрати найвідповідніших осіб для допомоги в розслідуванні, згідно з потребами в даній справі й, особливо, беручи до уваги співпрацю з мирянами згідно з канонами 228 ККП і 408 ККСЦ.

§ 2. У будь-якому разі Митрополит має право вибрати інших фахівців.

§3. Кожна особа, яка допомагає Митрополитові в розслідуванні, зобов'язана діяти неупереджено і бути поза

конфліктом інтересів. Якщо вона помітить, що відбувається конфлікт інтересів або що вона не здатна діяти неупереджено, щоб забезпечити інтегральність розслідування, то повинна припинити розслідування і повідомити про ситуацію Митрополита.

§4. Особи, які допомагатимуть Митрополитові, повинні скласти присягу, що виконуватимуть свої обов'язки чесно й сумлінно.

Art. 14 – Час, відведений для розслідування

§1. Розслідування повинно закінчитися через двадцять дев'ять днів або до терміну, вказаного в інструкціях **Art. 10 §2**.

§2. Якщо Митрополит має вмотивовані підстави продовжити розслідування, то може про це просити компетентну Дикастерію.

Art. 15 – Запобіжні дії

Митрополит пропонує компетентній Дикастерії, якщо цього вимагають факти або обставини, накладати на підозрювану особу відповідні санкції або вжити запобіжні заходи.

Art. 16 – Виділення коштів

§1. Церковні провінції, Конференції Єпископів, Синоди Єпископів і Ради Ієрархів можуть встановити фонд для покриття коштів, витрачених на розслідування, – згідно з канонами 116 і 1303 §1, 1° ККП і 1047 ККСЦ, і розпоряджатися ним згідно з нормами канонічного права.

§2. Адміністратор фонду, на запит Митрополита, призначеного до розслідування, передає йому необхідні для розслідування кошти. Митрополит зобов'язаний представити адміністратору звіт до закінчення розслідування.

Art. 17 – Передача документів і *votum*

§1. Після закінчення розслідування Митрополит передає документи компетентній Дикастерії разом із своїм *votum* щодо результатів розслідування і у відповідь на можливі запитання в інструкціях Art. 10 §2.

§2. Якщо компетентна Дикастерія не подасть інших інструкцій, до повноваження Митрополита припиняються із закінченням розслідування.

§3. Виконуючи інструкції компетентної Дикастерії, Митрополит, на запит позивача, інформує його або його законного представника про результати розслідування.

Art. 18 – Наступні процедури

Якщо компетентна Дикастерія не вирішить продовжити розслідування, то діє згідно з правом, передбаченим для цієї конкретної справи.

Art. 19 – Дотримання цивільного права

Ці норми застосовують згідно з нормами й положеннями цивільного права конкретних держав, особливо тих, які стосуються обов'язку повідомити відповідні державні органи.

Подані норми затверджені ad experimentum терміном на три роки.

Постановляю, щоб цей апостольський Лист у формі Motu Proprio був оприлюднений в "L'Osservatore Romano", і вступив у дію 1 червня 2019, а потім був опублікований в "Acta Apostolicae Sedis".

Дано в Римі на площі Святого Петра 7 травня 2019, в сьомий рік мого Понтифікату.

Франциск